

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 listopada 2017 roku powód, 20-20 (...) Inc. z siedzibą w L. (K.) wniósł o zobowiązanie pozwanego M. R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) do wydania kluczy sprzętowych służących do obsługi programu do wykonywania wizualizacji ustawienia mebli w pomieszczeniach. Ponadto, powód wniósł o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż jest właścicielem kluczy sprzętowych, służących do obsługi programu F., będących przedmiotem dochodzonego roszczenia windykacyjnego, zaś pozwany jest w posiadaniu kluczy sprzętowych należących do powoda, włada nimi bez tytułu prawnego oraz odmawia ich zwrotu.

(pozew, k. 2-6)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko, pozwany podniósł, iż żaden z trzech kluczy, oznaczonych numerami (...), (...) i (...), których wydania żąda powód, nie znajduje się w jego posiadaniu. Wszystkie klucze zostały wydane powodowi w toku podejmowanych czynności. Ponadto, pozwany wskazał, iż powód nie ewidencjonował wydawanych kluczy, co uniemożliwia wskazanie numerów seryjnych kluczy, mających znajdować się w posiadaniu pozwanego.

(odpowiedź na pozew, k. 151-158)

W replice na odpowiedź na pozew z dnia 19 stycznia 2018 r. powód podniósł, iż pozwany błędnie przyjął, że przedmiotem żądania są trzy klucze dostępu, podczas gdy powód wymaga wydania 38 kluczy dostępu oznaczonych numerami wskazanymi w załączniku nr 14 do pozwu. Wskazał również, iż dwa ze wskazanych przez pozwanego kluczy w ogóle nie są objęte żądaniem pozwu.

(replika, k. 176-182)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód, spółka 20-20 (...) Inc. jest producentem i wydawcą oprogramowania (...) służącego do projektowania wnętrz, a także do tworzenia wizualizacji umożliwiających zaprezentowanie projektu wnętrza i wyposażenia w różnych aranżacjach. Autorskie prawa majątkowe do wspomnianego powyżej oprogramowania F. zostały nabyte przez powoda w 2008 r. od spółki (...) Ltd.

(okoliczność bezsporna; umowa sprzedaży przedsiębiorstwa wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 56-147)

W marcu 2000 r. (...) Ltd., będąca spółką zależną (...) Ltd. nawiązała współpracę handlową z pozwanym celem dystrybucji oprogramowania (...) na polskim rynku. W jej ramach (...) Ltd. zobowiązał się m.in. przekazać pozwanemu klucze sprzętowe (małe urządzenia zabezpieczające, podłączane do (...)), konieczne dla uruchomienia i prawidłowego działania programu.

(umowa wstępna wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 47-48)

W marcu 2000 r. pozwany oraz (...) Ltd. zawarli „Umowę pożyczki i poufności”. W jej ramach strony ustaliły, że na potrzeby współpracy obejmującej wskazane powyżej zadania stron, pozwany otrzyma od powoda klucze sprzętowe o nr (...), (...) oraz (...), dyskiety oraz dokumentację. Strony ustaliły, iż pozwany zwróci klucze sprzętowe oraz pozostałe dokumenty i urządzenia w terminie 30 dni od wezwania do ich zwrotu przez powoda.

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy, oparł się na dowodach z dokumentów załączonych do akt sprawy oraz zeznaniach świadka.

Złożone w toku rozprawy zeznania świadka M. T. okazały się przydatne dla potrzeb ustalenia stanu faktycznego sprawy o tyle, o ile opisywały dokładny sposób działania oprogramowania i jego powiązania z kluczami. Jednakże świadek, jak sam przyznał, nie jest zatrudniony w pozwanej spółce od 2013 roku i w związku z tym nie mógł posiadać wiedzy na temat okoliczności związanych z wygaśnięciem współpracy pomiędzy powodem a pozwanym w roku 2016, w szczególności zaś związanych ze zdawaniem kluczy po ich wykorzystaniu.

Sąd w przeważającej części nie dał wiary zeznaniom złożonym przez pozwanego M. R.. W zeznaniach tych pozwany podnosił, iż po pierwsze, posiada listę kluczy dostępu, jakie zostały przekazane przez powoda w związku z trwaniem współpracy stron oraz i zwrócone mu z uwagi jej zakończeniem. Listę tę miał pozwany sam sporządzić. Ponadto, wskazał, iż pomimo ustania współpracy kontynuował działania w ramach obsługi posprzedażowej odbiorców końcowych i w tym celu musiał zakupić od spółki (...) z R. nowe klucze serwisowe.

Należy podnieść, że pozwany, mimo powołania się na istotny dokument prywatny w postaci wykazu kluczy, a więc na pewien rodzaj ewidencji prowadzonej na własne potrzeby, w toku postępowania dowodowego powyższego dokumentu nie złożył, co podważa w ogóle wiarygodność twierdzeń o jego sporządzeniu i przechowywaniu.

Tak samo pozwany nie był w stanie wskazać, w jakiej dacie dokonał zakupu kluczy sprzętowych do obsługi serwisowej, ani też jakie środki przeznaczył na zakup. Nie był w stanie wykazać okoliczności ich zakupu i nie przedstawił żadnych faktur, czy rachunków potwierdzających transakcję. Wątpliwym jest przy tym, aby pozwany jako profesjonalista działający w zakresie swojej działalności gospodarczej nie udokumentował transakcji przy pomocy faktur. Pozwany nie wnioskował także o przesłuchanie w charakterze świadka osoby, która sprzedała mu takie klucze, mimo że dowód był ten dla pozwanego istotny. Potwierdzałyby zasadność twierdzeń o zwrocie kluczy powodowi, bowiem taka okoliczność, co jest logiczne, powodowałaby konieczność zakupu innych do wykonywania czynności z zakresu obsługi posprzedażowej. Należy wskazać, że stosownie do treści art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Jak zaś zauważył Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 26 stycznia 2018 r., sygn. akt I AGa 18/18, samo wyrażenie wątpliwości do prawdziwości twierdzeń strony przeciwnej, względnie, co do prawdopodobieństwa zaistnienia innych jeszcze okoliczności faktycznych niż wskazane przez stronę przeciwną, bez jednoczesnego ich wykazania przy pomocy powołanych przez siebie dowodów lub udowodnienia braku wiarygodności dowodów przeprowadzonych przez drugą stronę (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.), nie spełnia wymogu udowodnienia własnych twierdzeń. Nieudowodnienie tych twierdzeń powoduje, że sąd władny jest przyjąć, iż fakty wskazywane przez stronę jako prawdopodobne w okolicznościach konkretnej sprawy nie miały miejsca.

W świetle logiki, doświadczenia życiowego i wiedzy należy przyjąć, że pozwany musiał znajdować się w posiadaniu kluczy serwisowych, inaczej bowiem nie tylko udzielenie pomocy klientowi, ale i uruchomienie oprogramowania byłoby niemożliwe. Obsługa posprzedażowa odbiorców miała być kontynuowana po zakończeniu współpracy z powodem, a bez tych kluczy nie byłoby to możliwe. Z powyższych przyczyn należało uznać przedstawioną przez pozwanego wersję wydarzeń za nie tylko nieudowodnioną, ale i nieprawdopodobną.

Pozostałe dowody w sprawie stanowią dokumenty prywatne przedstawione przez stronę powodową.

Zgodnie z art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Formalna moc dowodowa dokumentu prywatnego wyraża się w tym, że zawarte w nim oświadczenie pochodzi od osoby, która złożyła podpis na dokumencie, jednakże nie rozciąga się ona na okoliczności towarzyszące złożeniu oświadczenia. Nie przesądza ona sama przez się o mocy materialnej dokumentu (kwestii jego ważności, skuteczności, a także prawdziwości). Dokument prywatny nie jest więc dowodem rzeczywistego stanu rzeczy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 sierpnia 2015 r. VI ACa 1031/14 LEX nr 1794400).

Podobnie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 sierpnia 2015 r. (I ACa 238/15 LEX nr 1797159) wskazano, że dokument prywatny nie korzysta z domniemania zgodności z prawdą złożonych w nim oświadczeń - formalna moc dowodowa tego dokumentu nie przesądza jego mocy materialnej. Dokument prywatny nie jest sam przez się dowodem rzeczywistego stanu rzeczy.

Załączone do akt umowy oraz wydruki korespondencji elektronicznej niewątpliwie są dokumentami prywatnymi w rozumieniu art. 245 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 lipca 2015 r. V ACa 174/15 LEX nr 1842230).

Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie "wszechstronnego rozważenia zebranego materiału", a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (por. wyrok SN z dnia 17 listopada 1966 r., II CR 423/66, OSNPG 1967, nr 5-6, poz. 21; uzasadnienie wyroku SN z dnia 24 marca 1999 r., I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000, nr 10, poz. 382; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 11 lipca 2002 r., IV CKN 1218/00, LEX nr 80266; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 18 lipca 2002 r., IV CKN 1256/00, LEX nr 80267; wyrok SA w Poznaniu z dnia 12 czerwca 2013 r., III AUa 51/13, LEX nr 1356634).

Jak twierdzi się w literaturze, moc dowodowa oznacza siłę przekonania uzyskaną przez sąd wskutek przeprowadzenia określonych środków dowodowych na potwierdzenie prawdziwości lub nieprawdziwości twierdzeń na temat okoliczności faktycznych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Wiarygodność zaś decyduje o tym, czy określony środek dowodowy, ze względu na jego indywidualne cechy i obiektywne okoliczności, zasługuje na wiarę (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 21 marca 2013 r., III AUa 1431/12, LEX nr 1322011; wyrok SA w Łodzi z dnia 5 czerwca 2013 r., I ACa 50/13, LEX nr 1345548; wyrok SA w Łodzi z dnia 23 lipca 2013 r., I ACa 90/13, LEX nr 1356578).

Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 marca 1980 r., II URN 175/79, OSNC 1980, nr 10, poz. 200; uzasadnienie wyroku SN z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000, nr 17, poz. 655; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 15 lutego 2000 r., III CKN 1049/99, LEX nr 51627; uzasadnienie wyroku SN z dnia 16 maja 2000 r., IV CKN 1097/00, LEX nr 52624; uzasadnienie wyroku SN z dnia 29 września 2000 r., V CKN 94/00, LEX nr 52589; uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 listopada 2000 r., IV CKN 1383/00, LEX nr 52544; wyrok SN z dnia 19 czerwca 2001 r., II UKN 423/00, OSNP 2003, nr 5, poz. 137; uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 marca 2002 r., IV CKN 859/00, LEX nr 53923; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1050/00, LEX nr 55499; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 września 2002 r., IV CKN 1316/00, LEX nr 80273).

W przedmiotowej sprawie Sąd uznał za wiarygodne przedstawione przez powoda dokumenty prywatne w postaci wydruków z korespondencji mailowej oraz listy kluczy znajdujących się we władaniu pozwanego. Powód bowiem jako producent kluczy, który wprowadza je do obrotu w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, ma możliwość ustalenia, które z jego produktów zostały mu zwrócone, które zaś nadal znajdują się w posiadaniu pozwanego. Podobnie za wiarygodne, przy braku opozycji strony pozwanej, należało uznać wskazane w mailach okoliczności dotyczące wymiany kluczy dostępu w drodze niesformalizowanej procedury. Wynika z dokumentów prywatnych - korespondencji mailowej i wezwań kierowanych do pozwanego, iż temat rozliczenia się z kluczy sprzętowych jest nadal aktualny, a powód nie otrzymał wszystkich, a jedynie większość kluczy sprzętowych.

Należy również wskazać, że w toku postępowania dowodowego Sąd może skorzystać z domniemań faktycznych. Dokonywanie ustaleń w drodze domniemania faktycznego jest w istocie oparte na swobodnym wnioskowaniu, które,

tak jak przy ocenie dowodów, powinno odpowiadać zasadom logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego. Stosowanie art. 231 k.p.c. nie jest uzależnione od braku możliwości przeprowadzenia dowodu w sposób przewidziany w przepisach kodeksu postępowania cywilnego. Domniemanie faktyczne, przewidziane art. 231 k.p.c., jest środkiem pozwalającym ustalić określony element stanu faktycznego, konstruowany z uwzględnieniem reguł z art. 233 § 1 k.p.c., a tym samym należy do kręgu czynności związanych z dokonywaniem ustaleń faktycznych i oceny dowodów (tak m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 24 maja 2012 r., II UK 259/11, 18 maja 2012 r., IV CSK 486/11 i wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia: 18 stycznia 2013 r., I ACA 893/12, 2 października 2012 r., I ACA 341/12). Wprawdzie w niniejszej sprawie, brak jest ewidencji- wykazów kluczy przekazywanych między stronami, pokwitowań przekazania i zwrotu kluczy sprzętowych, tym niemniej, zespół okoliczności i dowodów wnioskowanych przez powoda pozwala w świetle logiki i doświadczenia życiowego wywieść, nawet na podstawie konstrukcji domniemania faktycznego, że powodowi pozwany nie zwrócił wszystkich rzeczy według załączonego wykazu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z art. 222 § 1 k.c. właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Przewidziane we wskazanym przepisie roszczenie ma charakter obiektywny. Dla stwierdzenia jego zasadności wystarczające jest ustalenie, że powód jest właścicielem opisanych w pozwie ruchomości, pozwanemu zaś żaden tytuł do władania przedmiotem własności powoda nie przysługuje (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dn. 28 września 2017 r., sygn. akt I ACa 220/17).

Roszczenie windykacyjne przewidziane w art. 222 § 1 k.c. jest roszczeniem właściciela o wydanie rzeczy, która znajduje się we władaniu innej osoby.

Przesłanki skutecznego wystąpienia z roszczeniem windykacyjnym zostały wskazane przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2014 r. (sygn. akt IV CSK 135/14). Roszczenie windykacyjne służy właścicielowi przeciwko osobie, która rzeczą faktycznie włada, tak więc jego koniecznymi przesłankami jest nie tylko status właściciela (współwłaściciela) i fakt, że nie włada on (sam lub przez inną osobę) swoją rzeczą, ale także fakt, że rzeczą faktycznie włada pozwany - do tego nieuprawniony. Biernie legitymowanym jest tylko faktycznie władający rzeczą. Element fizycznego władania rzeczą zwykle występuje zarówno w konstrukcji posiadania samoistnego, jak i zależnego (art. 336 k.c.). Jest to także niezbędny element dzierżenia (art. 338 k.c.). Przesłanką skutecznego pozwania w procesie windykacyjnym jest jednak fizyczne władanie rzeczą przez pozwanego w chwili wyrokowania (art. 316 § 1 k.p.c.), a wyjątkowo w toku procesu windykacyjnego (por. art. 192 pkt 3 k.p.c.).

Ciężar dowodu rozkłada się tak, że strona powodowa występując z roszczeniem z art. 222 § 1 k.c. musi wykazać, że przysługuje jej prawo własności rzeczy, których wydania się domaga, albowiem to ona z tego faktu wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Ponadto, zobowiązana jest udowodnić, że strona pozwana faktycznie włada, będąc nieuprawnionym, jej rzeczą. Z kolei, obrona pozwanego polega na wykazaniu, że przysługuje mu prawo do władania rzeczą (tak z kolei wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dn. 9 czerwca 2016 r., sygn. akt I ACa 111/16).

Zatem, dla uznania zasadności roszczenia windykacyjnego powoda, Sąd musiał w pierwszej kolejności ustalić, czy powodowi przysługuje własność kluczy programowych objętych żądaniem. Okoliczność ta była w przedmiotowej sprawie niesporna- powód jest właścicielem przedmiotowych kluczy.

Odnosząc się do kwestii nieuprawnionego władania przez pozwanego rzeczą należącą do powoda, Sąd stwierdził, że współpraca pomiędzy spółką 20-20 (...) Ltd. a pozwanym została zakończona w dniu 1 września 2016 r. Okoliczność ta implikuje wystąpienie po stronie pozwanego obowiązku zwrotu kluczy konsumenckich otrzymanych od powoda celem ich dystrybucji oraz kluczy serwisowych, wykorzystywanych w celu świadczenia obsługi posprzedażowej klientów końcowych.

Stosownie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, pozwany miał prowadzić obsługę posprzedażową klientów finalnych, także po tej dacie, do czego – co nie budziło wątpliwości żadnej ze stron, a ponadto zostało potwierdzone zeznaniami świadka M. T. – konieczne było posiadanie zasobu kluczy serwisowych. Bez klucza serwisowego nie byłoby możliwe wykonanie symulacji błędu występującego u klienta i tym samym udzielenie mu pomocy. Powyższe oznacza zatem, iż pozwany musiał być w posiadaniu kluczy serwisowych także po wygaśnięciu umowy.

Pozwany wskazywał wprawdzie w swoich zeznaniach na okoliczności związane z nabyciem kluczy od innego podmiotu – spółki (...) z R.. Jednakże, jak już wskazano, fakt ich nabycia nie został w żaden sposób potwierdzony. Pozwany nie przedstawił faktur, które pozwalałyby na przyjęcie, że rzeczywiście taka transakcja miała miejsce. Co więcej, w czasie przesłuchania w dniu 22 marca 2018 r. nie był w stanie wskazać nawet przybliżonej kwoty, jaką zapłacił za używane klucze serwisowe.

Co więcej, na fakt, iż nie wszystkie klucze zostały zwrócone, wskazuje także treść korespondencji mailowej pomiędzy powodem a pozwanym. W wiadomości z dnia 24 maja 2016 r. wysłanej za pośrednictwem poczty elektronicznej pozwany wskazał, iż dokonuje zwrotu większości kluczy, w tym kluczy uszkodzonych. Użycie takiego sformułowania jednoznacznie wskazuje na fakt, iż pozwany w chwili przygotowywania przesyłki i dokonywania zwrotu był w posiadaniu kluczy w ilości większej, niż zawarte w pakiecie przygotowanym do wysyłki i nie zwrócił wszystkich, ale jedynie – jak sam wskazał – większość z nich.

Korespondencja ta potwierdza również fakt, iż strony, pomimo przyjęcia niesformalizowanego i nieprotokolarnego sposobu zdawania kluczy, dokonywały wcześniejszych ustaleń dotyczących daty i sposobu ich zwrotu. Strony w wiadomościach oznaczonych datą 24 maja 2016 r. wskazywały bowiem datę nadania przesyłki zawierającej przedmiotowe klucze.

Zasady logiki nakazują z powyższych przesłanek wywieść wnioski, że pozwany znajduje się w posiadaniu należących do powoda kluczy serwisowych. Przeciwnie wnioski oparte zostały bowiem jedynie o zeznania pozwanego, który, pomimo wywodzenia z przywoływanych okoliczności faktu nieposiadania kluczy, co wykluczałoby zastosowanie dyspozycji art. 222 § 1 k.c., nie wypełnił ustanowionego w art. 6 k.c. obowiązku udowodnienia tych okoliczności.

Należy również zauważyć, iż pozwany powołał się na powyższe okoliczności dopiero na rozprawie w dniu 22 marca 2018 r.- bez przedłożenia dowodów celem wykazania tych twierdzeń. Z uwagi na powyższe, przyjęć należało, iż pozwany nie wykazał, że nie jest obecnie w posiadaniu trzydziestu ośmiu kluczy, których wydania żąda powód w przedmiotowym postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd przyjął iż przesłanki wskazane w treści art. 222 § 1 k.c. zostały w przedmiotowej sprawie spełnione. Z uwagi na powyższe, powództwo należało uwzględnić.

W przedmiocie kosztów sądowych Sąd orzekł w oparciu o dyspozycję art. 98 k.p.c., przewidującego zasadę odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik procesu. Zgodnie z treścią § 1 wskazanego przepisu, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Pozwany przegrał przedmiotowy proces, zatem Sąd nałożył na niego obowiązek zwrotu na rzecz powoda kosztów procesu. Na koszty te złożyły się opłata od pozwu w kwocie 198 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 900 zł (stosownie do treści § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz.U.2015.1804) oraz opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda i pełnomocnikowi pozwanego.
2. projekt uzasadnienia wyroku przygotowany przez asystenta-po korekcie zatwierdzony przez sędziego.